

کاری از نشر نگاه معاصر

مبانی سیاست‌گذاری توسعه فناوری اطلاعات در آموزش عالی

دکتر محبوبه عارفی

هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی

دکتر محمد خادمی کله‌لو

هیئت علمی پژوهشکده مطالعات فناوری

مبانی
سیاست‌گذاری توسعه فناوری اطلاعات
در آموزش عالی

دکتر محمد خادمی کله‌لو
هیئت علمی پژوهشکده مطالعات فناوری

دکتر محبوبه عارفی
هیئت علمی دانشگاه شهید بهشتی

مبانی سیاست‌گذاری توسعه فناوری اطلاعات در آموزش عالی

نویسنده: محمد خادمی کله‌لو و محبوبه عارفی

ویراستار: عالیہ رجاییان

ناشر: نشر نگاه معاصر (وابسته به مؤسسه پژوهشی نگاه معاصر)

مدیر هنری: باسم الرسام

طراحی گرافیک: کورش شبگرد

طرح روی جلد: کورش شبگرد

لیتوگرافی: نوید

چاپ و صحافی: نادر

نوبت چاپ: یکم، ۱۴۰۰

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۸۵۰۰ تومان

شابک: ۹۷۸-۶۲۲-۲۹۰-۰۳۵-۹

سرشناسه	:	خادمی کله‌لو، محمد، ۱۳۶۸-
عنوان و نام پدیدآور	:	مبانی سیاست‌گذاری توسعه فن‌آوری اطلاعات در آموزش عالی / محمد خادمی کله‌لو، محبوبه عارفی.
مشخصات نشر: تهران	:	نگاه معاصر
مشخصات ظاهری	:	۲۲۸ ص.؛ مصور، جدول، نمودار.؛ ۲۱/۵×۱۴/۵ س.م.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۲۹۰-۰۳۵-۹
وضعیت فهرست نویسی	:	فیفا
یادداشت	:	کتابنامه: ص. ۳۰۱-۳۲۸.
موضوع	:	آموزش عالی -- ایران -- تکنولوژی اطلاعات
موضوع	:	Education, Higher -- Iran -- Information technology
موضوع	:	آموزش عالی -- ایران -- برنامه‌ریزی
موضوع	:	Education, Higher -- Iran -- Planning
موضوع	:	تکنولوژی آموزشی -- ایران
موضوع	:	Educational technology -- Iran
موضوع	:	آموزش عالی -- ایران -- آینده‌نگری
موضوع	:	Education, Higher -- Iran -- Forecasting
موضوع	:	تکنولوژی اطلاعات -- ایران -- برنامه‌ریزی
موضوع	:	Information technology -- Iran -- Planning
موضوع	:	سیاست علمی -- ایران -- برنامه‌ریزی
موضوع	:	Science and state -- Iran -- Planning
شناسه افزوده	:	عارفی، محبوبه، ۱۳۴۳ -
رده‌بندی کنگره	:	LA۱۳۵۳
رده‌بندی دیویی	:	۳۷۸/۵۵۰۲۱
شماره کتابشناسی ملی	:	۷۶۴۹۴۷۹
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	فیفا

نشانی: تهران | مبنی‌سیتی | شهرک محلاتی | فاز ۲ مخابرات | بلوک ۳۸ | واحد ۲ شرقی

۲۲۴۴۸۴۱۹

negahe.moaser94@gmail.com

nasher_negahemoaser

فهرست مطالب

پیشگفتار	۱۳
----------------	----

فصل اول: فناوری اطلاعات: مفاهیم و کاربردها

مقدمه	۱۹
اهداف فصل	۲۰
فناوری اطلاعات	۲۰
خلاصه فصل	۲۶

فصل دوم: فناوری اطلاعات در آموزش عالی

مقدمه	۲۹
اهداف فصل	۲۹
فناوری اطلاعات در آموزش عالی	۳۰
خلاصه فصل	۳۸

فصل سوم: توسعه فناوری اطلاعات: مفاهیم و مدل‌ها

مقدمه	۴۳
اهداف فصل	۴۳

- توسعه فناوری اطلاعات: مفاهیم و مدل‌ها ۴۴
- چارچوب مرجع معماری سازمانی فدرال (FEAF) ۵۲
- کتابخانه زیرساخت فناوری اطلاعات ۵۵
- چارچوب معماری سازمانی ایران ۵۹
۱. روش‌شناسی معماری سازمانی ۶۲
۲. مدل‌های مرجع ملی ۶۲
- مدل‌های مرجع بخشی ۶۴
- برنامه ترویج و استقرار معماری سازمانی ۶۴
- مدل توسعه زیرساخت‌های فناوری اطلاعات در کشور ۶۵
- گام اول: آماده‌سازی، بسترسازی و راه‌اندازی ۶۷
- گام دوم: چرخه اجرای طرح‌ها و اقدامات به تفکیک زیرساخت‌ها ۶۸
- گام سوم: واگذاری توسعه و بهبود از وضعیت پروژه محور به ۶۹
- گام چهارم: اعمال تغییرات نهایی بهبود ساختارها و زیرساخت‌های نهادی ۶۹
- توسعه فناوری اطلاعات در آموزش، مفاهیم و مدل‌ها ۷۰
- الگوی دومین ماژول مطالعات فناوری اطلاعات در آموزش (SITES-M2) ۷۳
- چارچوب مفهومی و عملیاتی ادغام فناوری اطلاعات و ارتباطات در آموزش ۷۶
- مدل پیوستاری توسعه فناوری اطلاعات در آموزش ۷۸
۱. رویکرد ظهور و پیدایی ۷۸
۲. رویکرد اعمال ۷۹
۳. رویکرد تعبیه کردن ۷۹
۴. رویکرد تحولی ۸۰
- مدل مرحله‌ای تدریس و یادگیری به‌واسطه فناوری اطلاعات و ارتباطات ۸۰
- گام اول. کشف (پیدا کردن) ابزارهای فناوری اطلاعات و ارتباطات ۸۱

گام دوم. یادگیری چگونگی استفاده از ابزارهای فناوری اطلاعات و.....	۸۱
گام سوم. فهم چگونگی و زمان استفاده از ابزارهای فناوری اطلاعات و.....	۸۲
گام چهارم. متخصص شدن در استفاده از ابزارهای فناوری اطلاعات و.....	۸۲
مدل تسلط و چیرگی فناوری اطلاعات در آموزش عالی	۸۳
مدل مرجع فنی توسعه فناوری اطلاعات در دانشگاه‌های ایران	۸۶
چارچوب استقرار و توسعه دولت الکترونیک و حکمرانی داده در وزارت علوم.....	۸۸
خدمات زیرساختی (لایه اول)	۸۹
خدمات کاربردی (لایه دوم)	۹۳
خلاصه فصل	۹۳

فصل چهارم: سیاست‌گذاری: تعاریف و مفاهیم

مقدمه	۹۷
اهداف فصل	۹۸
مفاهیم سیاست و سیاست‌گذاری	۹۸
سیاست	۹۸
سیاست‌گذاری	۱۰۹
خلاصه فصل	۱۱۸

فصل پنجم: مدل و چارچوب سیاست‌گذاری

مقدمه	۱۲۳
اهداف فصل	۱۲۳
مدل مرحله‌ای	۱۲۳
مدل عقلانیت جامع	۱۲۶

مدل تدریجی	۱۲۹
مدل سطل زباله	۱۳۲
مدل جریان‌های چندگانه	۱۳۷
انتخاب عقلایی نهادی	۱۴۵
چارچوب تأکید بر توازن	۱۴۷
چارچوب ائتلاف حمایتی	۱۵۱
چارچوب روایتی سیاست	۱۵۷
چارچوب کنش جمعی نهادی	۱۶۳
سازوکارهای کاهش معضلات اقدام جمعی نهادی	۱۶۵
چارچوب سیاست‌گذاری علم و فناوری	۱۶۷
چارچوب سیاست‌گذاری فناوری اطلاعات	۱۷۰
خلاصه فصل	۱۷۳

فصل ششم: سیاست‌گذاری فناوری اطلاعات در آموزش عالی

در آموزش عالی	۱۷۵
مقدمه	۱۷۷
اهداف فصل	۱۷۸
چارچوب توسعه سیاست فناوری اطلاعات	۱۷۸
الگوی توسعه سیاست آموزش از راه دور در آموزش عالی	۱۸۰
سیاست‌گذاری فناوری اطلاعات در دانشگاه ویسکانسین - مدیسون	۱۸۲
۱. اصول سیاست‌گذاری فناوری اطلاعات	۱۸۲
۲. اقدامات سیاست‌گذاری	۱۸۴
۳. ذینفعان مشارکت‌کننده در فرایند سیاست‌گذاری	۱۸۶

سیاست‌گذاری فناوری اطلاعات در دانشگاه ایالتی اوهایو.....	۱۸۷
۱. اصول سیاست‌گذاری در دانشگاه ایالتی اوهایو.....	۱۸۷
۲. معیارهای تشخیص نیاز سیاست.....	۱۸۸
۳. فرایند سیاست‌گذاری.....	۱۸۹
۳-۱ خلق سیاستی جدید یا بازبینی سیاست‌های فعلی.....	۱۸۹
۳-۲ پیاده‌سازی سیاست جدید یا بازبینی شده.....	۱۸۹
۳-۳ استقرار سیاستی موقت.....	۱۹۰
۳-۴ بایگانی سیاست.....	۱۹۰
۴. ذینفعان سیاست‌گذاری.....	۱۹۰
سیاست‌گذاری فناوری اطلاعات در دانشگاه ایندیانا.....	۱۹۱
۱. متولیان سیاست‌گذاری.....	۱۹۱
۲. فرایند سیاست‌گذاری.....	۱۹۲
۳. فهرست ذینفعان.....	۱۹۳
سیاست‌گذاری فناوری اطلاعات در دانشگاه فلوریدا.....	۱۹۵
سیاست‌گذاری فناوری اطلاعات در دانشگاه کرنل.....	۱۹۷
سیاست‌گذاری فناوری اطلاعات در دانشگاه میشیگان.....	۲۰۰
۱. اصول سیاست‌گذاری فناوری اطلاعات.....	۲۰۰
۲. نقش‌ها و مسئولیت‌ها.....	۲۰۲
مدیر ارشد فناوری اطلاعات.....	۲۰۲
شورای تضمین اطلاعات و زیرساخت‌ها.....	۲۰۲
مدیر ارشد امنیت فناوری اطلاعات / مدیر اجرایی دفتر.....	۲۰۲
ستاد انطباق و سیاست‌های فناوری اطلاعات.....	۲۰۳
۳. ساختار سیاست‌گذاری فناوری اطلاعات در دانشگاه میشیگان.....	۲۰۳

۴. مشارکت ذینفعان.....	۲۰۴
۵. فرایند سیاست‌گذاری فناوری اطلاعات در دانشگاه میشیکان.....	۲۰۵
۵-۱. شناسایی، برنامه‌ریزی و آغاز فرایند.....	۲۰۵
۵-۲. ایجاد سیاست، بررسی و تصویب.....	۲۰۶
۵-۳. اجرا.....	۲۰۶
۵-۴. انطباق، بازنگری و استمرار.....	۲۰۷
۵-۵. کنار گذاشتن سیاست.....	۲۰۷
خلاصه فصل.....	۲۰۷

فصل هفتم: الگوی مفهومی سیاست‌گذاری فناوری اطلاعات

در آموزش عالی ایران: شواهد تجربی

مقدمه.....	۲۱۱
اهداف فصل.....	۲۱۲
آسیب‌های سیاست‌گذاری توسعه فناوری اطلاعات در آموزش عالی ایران.....	۲۱۳
آسیب‌های ساختاری / نهادی.....	۲۱۳
آسیب‌های مدیریتی.....	۲۱۵
آسیب‌های فرهنگی.....	۲۱۶
آسیب‌های سیاستی.....	۲۱۸
آسیب‌های اجرایی.....	۲۲۰
آسیب نظارت و ارزیابی.....	۲۲۱
آسیب‌های تصمیم‌سازی و پشتیبان تصمیم.....	۲۲۳
آسیب ارتباطی و تعاملی.....	۲۲۴
عقلانیت در سیاست‌گذاری.....	۲۲۵

۲۲۹.....	ابعاد و مولفه‌های الگوی سیاست‌گذاری توسعه فناوری اطلاعات در
۲۳۰.....	بخش اول: فرایند سیاست‌گذاری توسعه فناوری اطلاعات در آموزش عالی
۲۴۶.....	بعد اول: ساختار سلسله‌مراتبی
۲۴۹.....	بعد دوم: اقدامات تصمیم‌ساز و پشتیبان تصمیم
۲۵۳.....	بعد سوم: اقدامات پیش از تدوین سیاست
۲۵۷.....	بعد چهارم: محورهای توسعه
۲۶۰.....	بعد پنجم: اقدامات حین تدوین سیاست
۲۶۰.....	شبکه‌سازی
۲۶۳.....	صورت‌بندی سیاست
۲۶۵.....	بررسی تجارب جهانی
۲۶۵.....	اجماع
۲۶۶.....	افق زمانی سیاست
۲۶۷.....	یکپارچگی سیاست
۲۶۹.....	بعد ششم: اقدامات پیگیری سیاست
۲۷۹.....	بخش دوم: عوامل اثرگذار بر سیاست‌گذاری توسعه فناوری اطلاعات در
۲۹۰.....	بخش سوم: ابعاد سیاستی مورد توجه در سیاست‌گذاری توسعه فناوری
۲۹۶.....	الگوی سیاست‌گذاری توسعه فناوری اطلاعات در آموزش عالی ایران
۲۹۷.....	خلاصه فصل
۳۰۱.....	فهرست منابع